

potem, ko se je vsako steblo perja očistilo ali omulilo, naj se naredijo snopi, da se denejo namakat.

Pri namakanju je treba gledati na kraj, kjer se imajo močiti, in na to, kakošne da so konoplje. Zlasti se pa tudi mora paziti na to, da se, kadar se snopi delajo, samo enako dolge in enako zrele stebila skup zvežejo; tudi naj se debele stebila od tankih ločijo; če ne, bojo tanke zadosti razmočene, debelejša pa premalo, in tako bodo tudi zrele poprej gotove, med tem ko nezrele zaostanejo.

Če hočeš imeti lepe preje ali konopnine, moraš sosebno na to dvoje gledati: da ne poruješ vseh konopelj h kratu, ampak moške posebi in ženske posebi, in da storiš natanko, kar smo zastran namakanja povedali.

Na dalje vedi, da, če so konoplje še zelene, se hitrejšje razmočijo, ko če so že dobro zrele in rumene; daljše stebila se umočijo prej, ko kratke; tako se tudi konoplje, ki so se, poruvane, že delj časa sušile, veliko bolj počasi namakajo, kakor tiste, ki se komaj pobrane, brž v vodo denejo. Sicer pa, naj se, ako ni družih silnih del, dalje ko sred oktobra (do sv. Terezije) namakanje ne odlaga, in to zavljo deževja in mrzlobe, ki potem nastopi. Sicer je pa tudi zato potrebno, da se denejo poprej močiti, ker se morajo po močenju na solncu sušiti, v poznih mescih pa nima solnce več dovolj moči, in bi postalo lakno (niti) slabo.

Koliko časa naj ostanejo konoplje v vodi? Skušnja uči to-le: Kadar se dá lub, kakor je steblo dolgo, lahko sleči in se sredica ali stržen razpušča, takrat je čas, vzeti konoplje iz vode. Če jih poprej izvlečeš, se ti lub še preveč drži in se le težko lušči, ter če hočeš tanko (fino) lakno imeti, moraš jih djati še enkrat močiti; če jih pa prepozno iz vode vzameš, si zgubil četrti ali šesti del pridelka, in boš imel več štope, ko dobrega prediva. Da se toraj prepričaš, kako z razmakanjem gré, potegni vsako toliko kako steblo iz vode, in glej, ali je že, kakoršno mora biti ali ne.

Kar se tiče vode, je najboljša tista, ki ima kakih 12—15 stopinj gorkote (po Reaum. gorkomeru), in je toraj skorej mlačna. Najslabša je tekoča voda; zakaj, dasiravno se v njej konoplje najbolj ubelijo, postanejo pa ojstreje in bolj trde, in se dá, kar je lesastega, težko odločiti. Med stoječimi vodami so najboljše glenaste in take, v katerih so rastline razpuščene, to je, goste, tolste vode, ali pa take, ki imajo solí v sebi, in ki jim pravijo trde, sirove.

V trdi, sirovi vodi je najboljše namakati konoplje, kadar hočeš imeti konopnino za v farbo, ker se je farba potem rajše prime in drži; toliko težje je pa tako konopnino do dobrega ubeliti.

Močišče imej daleč od hiše, in glej, da ti ne pije živina iz njega; kajti voda, kjer se konoplje močijo, škoduje živini.

Kadar so konoplje, kakor se tiče, razmočene, izvleci jih iz vode in oplahni jih dobro dobro v bolj čisti vodi, ko je mogoče. Potem deni jih sušiti in loti se čiščenja. V Valsassini na Laškem luščijo kmetje vsako steblo posebej pozimi, ko imajo čas; delo, se vé da, je bolj počasno, pa se splača, ker je predivo lepše.

Na dalje se konoplje sicer na več načinov (viž) obravnavajo, najboljše pa bo menda, ako se stare navade držimo, po kateri se najpopred tolčejo, potem s tarlicami tarejo, poslednjič na grebenu mikajo ali drzajo, kakor lan.

„Umni Gospodar.“

O goveji kugi.

Na Hrvaškem še ni konec goveje kuge. Kr. dvorna kancelarija je iz Dunaja gosp. prof. dr. Röll-a, ravna-

telja ondašnje živinozdravilske šole, poslala v Slavonijo in Hrvatio, da preišče stan te bolezni, in gospod profesor je pisal kranjski c. k. deželni vladi 22. julija, da v Jakšiču požeške županije je dal pobiti, kolikor je še bilo bolnih goved, — da v Torčecu, križevške županije, še zmirom boleha živina za kugo in da ni še kmali pričakovati, da popolnoma neha, — da v Dužici siškega kotara je še pri 9 gospodarjih kuga, kar so tri tedne skrivali, in da je mogoče, da je odtod se zanesla tudi še v druge kraje. Zato so živinski sejmi še prepovedani v vsi križevški, požeški in zagrebski županii.

Iz tega vsak pameten človek lahko posname, da kranjska meja proti Hrvaškemu še zmirom mora zaprta biti, da se nam iznova pošast ne pritepe v našo deželo. Žalibog! da pri vsem tem so vendar nekteri naših gospodarjev tako brez vse vesti, da na Hrvaškem skrivé kupujejo živino in jo po kontrabantu vlačijo k nam. Tako je unidan nekoliko kmetov v Adlešiču črnomeljskega kantona na sejmu karlovškem kupilo goved. Sami so krivi, ako jih zdaj po pravici zadene ostra kazen.

Natoroznanske stvari.

Nekaj o vidri.

Znano je, da žabe živé v vodi in na suhem; imenujejo se zato dvoživke ali zemljovodnice. Tudi vidra živi tako, namreč v vodi, na suhem pa le počiva in spi; vendar se pa ne prišteva dvoživkam, temveč kunam, ker jim je zarad svoje podobe, in kakor so ji zobje ustvarjeni, najbolj podobna. Vendar jo pa plavne kožice med prsti na vseh štirih nogah tolikanj od kun ločijo, da bi smela lastno mesto v natoropisji imeti; tako jo tudi naravoslovci najnovejših časov popisujejo.

Znano je do sedaj skoraj dvanajstero plemen vider; posebno veliko jih je v Ameriki, ki so našim manj ali bolj podobne. Vse plemena nam dajó prelepo kožuhovino; sveti se, da ne kmali ktera druga tako, pa je tudi kaj mehka; zavljo tega jo zeló cenijo, pa tudi drago plačujejo. Ta kožuhovina je tudi od poletih vjetih živali enako dobra, kakor od onih vider, ktere o zimskem času ujemó. To je drugače pri kunah in drugih živalih, ki jih lovimo zavljo kožuhovine, kajti poletih ima njihova koža rejo in slabejo dlako. Pri vidrah je koža morebiti zato vedno enaka, ker živé po hladnih krajih, po vodah.

Vidre, kakoršne so pri nas, so dolge po tri do štiri čevlje. Telo njihovo je okroglasto, kakor tudi glava, ki ima majhne v kožuhu skrite ušesa. Rep je kratek, tako tudi noge; med prsti imajo plavne kožice, kakor je bilo že pred omenjeno. Dlake so svitle in rujave, spodaj bolj sivkaste; kocine so kaj goste in tanke. Pri mlajših živalih je dlaka bolj temna, na koncu repa skoraj črna.

Vidra živi po rekah, jezerih in ribnikih, zlasti ondi, kjer je veliko rib. Iz rek ti zahaja tudi rada v potoke in druge manje vodice, ako čuti, da bode imela bogat lov; posebno pozimi hodi rada v take vode, ki ne zamrznejo. Pravo svoje stanišče si kaj lepo pripravi; skoplje si pri vodi pod zemljo precej prostorno jamo, iz ktere luknja v vodo drži, tako da, kadar se ji zljubi, v vodo šine, pa zopet nazaj v jamo, ki je navadno vedno suha, ker je više od vode napravljena. Te luknje je težko najti, v nji je tedaj vidra brez skrbi. Tu spi podnevi, ponoči ti pa gré lovit ribe, žabe in rake; to je edina njena hrana. Na lovu je vidra kaj ročna ter ribnikom in tistim, ki ribštva imajo, veliko škodo dela. Ni treba dolgo, pa imaš prazen ribnik, ako se ti je kaka vidra med ribe naselila; najlepše in najboljše ribe ti